

2011-12-12

Dnr 43-2011:2170

Gävle kommun

Rektorn vid Polhemsskolan

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn av Polhemsskolan
i Gävle kommun

Tillsyn av Polhemsskolan

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Gävle kommun under hösten 2011 – våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Polhemsskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 25 oktober 2011 och den 28 oktober 2011.

Polhemsskolan bedriver en verksamhet som i flera avseenden uppfyller de krav som författningarna ställer. Rektorn tillsammans med de biträdande rektorerna utgör skolans ledningsgrupp och arbetar för att skapa gemensamma strategier och rutiner. Skolan har ett tydligt fokus på att eleverna ska klara sin utbildning och lyckas också med detta i stor utsträckning, i synnerhet med tanke på att många elever startar årskurs 1 med låga meritvärden från grundskolan. Dock kvarstår stora skillnader i kunskapsresultat mellan exempelvis olika program och elevgrupper.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolans rektor och de biträdande rektorerna behöver ta ett tydligare pedagogiskt ledningsansvar för skolans kvalitetsarbete och skapa system för att kunna utvärdera och analysera skolans kunskapsresultat, såsom skillnader mellan olika elevgrupper, program, kurser och lärare. För att strategier och rutiner ska få genomslag i hela skolan, behöver rektorn och de biträdande rektorerna förbättra uppföljning, utvärdering och analys av verksamheternas olika resultat. Detta gäller, förutom av kunskapsresultaten, exempelvis även av lärarnas arbete med att anpassa undervisningen efter elevernas förutsättningar och behov, elevernas möjlighet till inflytande, åtgärdsprogrammets funktionalitet och i hur hög grad värdegrundsfrågor tillåts genomsyra verksamheten. Eftersom skolan har en vision att alla elever ska klara sin utbildning blir sådana analyser viktiga verktyg för att öka elevernas måluppfyllelse.

Vid tillsynen framträder en bild av att det råder en god stämning och bra relationer mellan elever och lärare vid Polhemsskolan. Lärarna beskrivs som kunliga och engagerade. Verksamheten präglas i sin helhet av en trygg atmosfär och skolan gör också insatser för att förebygga, förhindra och åtgärda kränkande behandling. Det är emellertid inte klarlagt att de insatser som görs alltid baserar sig på en kartläggning av skolans verkliga behov.

Det framkommer även skillnader mellan programarbetslagen när det gäller hur stort utrymme värdegrundsfrågor får i det dagliga arbetet. Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav. Skolinspektionen

pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudman och rektor måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Polhemsskolan i Gävle kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gävle kommun att senast den **12 mars 2012** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Lärarna ger inte alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- Se till att lärarna anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (1 kap. 4 § andra stycket 2010 års skollag, Lgy11 2.1 Kunskaper, Lpf 94 1.2 Gemensamma uppgifter för de frivilliga skolformerna, 2.1 Kunskaper).

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte ett aktivt inflytande över utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hålls informerade i frågor som rör dem (4 kap. 9 § 2010 års skollag, Lgy11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande / Lpf 94 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).
- Se till att det vid skolenheten finns ett eller flera forum för samråd med eleverna, där frågor av betydelse för utbildningen behandlas (4 kap. 13 § första stycket 2010 års skollag).

Trygghet och studiero

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- Se till att skolan har rutiner för att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn (6 kap. 10 § första stycket 2010 års skollag).
- Se till att skolan har rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen (6 kap. 10 § första stycket 2010 års skollag).
- Se till att det för varje skolenhet/verksamhet finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp (6 kap. 8 § 2010 års skollag).
- Se till att skolan genomför åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 7 och 10 §§ 2010 års skollag, Lgy 11 2.2 Normer och värden / Lpf 94 2.2 Normer och värden).

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till. Rektorn ser inte till att beslut om åtgärdsprogram fattas i de fall det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Se till att skolan ger studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det (9 kap 9 § 2010 års gymnasieförordning / 8 kap. 5 § 1992 års gymnasieförordning).
- Se till att den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i skolsituationen anmäler det till rektorn (3 kap. 8 § första stycket 2010 års skollag).
- Rektorn ser till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § 2010 års skollag).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn ansvarar inte för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § första stycket 2010 års skollag, Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar / Lpf 94 2.6 Rektors ansvar).

Erbjudande av utbildning; antagning, innehåll och omfattning

För eleverna finns inte en elevhälsa som omfattar psykologiska insatser.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning.

I detta ingår att:

- Se till att skolans elevhälsa omfattar psykologiska insatser (2 kap 25 § 2010 års skollag).

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Gymnasieutbildningarna uppfyller inte författningarnas krav vad gäller innehåll.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med utbildningens innehåll.

I detta ingår att:

- Se till att skolans lokala kurser är förenliga med utbildningsmålen (1 kap. 5-6 §§, 2 kap. 14-16 §§, 7 kap. 4 § 1992 års gymnasieförordning).

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Enligt nationell statistik låg andelen elever i Polhemsskolan som läsåret 2009/10 fick minst betyget Godkänt i flertalet kärnämneskurser på samtliga program mellan 85 och 100 procent. För projektarbetet och de karaktärsämnen som återfinns i den nationella statistiken varierade andelen elever som uppnådde minst betyget Godkänt mellan 86 och 100 procent. Lägst bland kärnämneskurserna låg Idrott och hälsa A på hantverksprogrammet (85 procent), Engelska A på omvårdnadsprogrammet (89 procent), och Religion A på livsmedelsprogrammet (91 procent). Skolan har analyserat dessa resultat och även vidtagit en rad åtgärder, exempelvis undervisning i mindre grupp, mer undervisningstid och en tydligare koppling i respektive kärnämneskurs till programmålen/examensmålen.

Andelen elever med fullföljd utbildning inom fyra år för nybörjare låg läsåret 2009/10 för skolan som helhet på 65 procent. Uppdelat på program låg denna andel över, eller till och med mycket över, riksgenomsnittet för flertalet program, exempelvis barn- och fritidsprogrammet, 95 procent, att jämföra med rikssnittet, 77 procent. För omvårdnadsprogrammet och livsmedelsprogrammet låg dock andelen elever som fullföljde utbildningen under snittet för riket. Även det individuella programmet och skolans specialutformade program, Teknik Produktion Service, låg under rikssnittet. För elever med utländsk bakgrund låg motsvarande andel på 39 procent. En siffra som läsåret tidigare, 2008/09, låg på 25 procent. Skolan har inte analyserat dessa anmärkningsvärt låga siffror.

Nationell statistik visar att skolans genomsnittliga betygspoäng för läsåret 2009/10 var 13,3 poäng, varav kvinnornas var 13,8 och männens 12,8. Samtliga siffror ligger under genomsnittet i riket. När resultatet uppdelas på programnivå har fyra program en genomsnittlig betygspoäng över rikssnittet, ett i pari-

tet med rikssnittet och fem under rikssnittet. Andelen elever med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier läsåret 2009/10 var, för samtliga program 89 procent. Motsvarande siffra för riket var 87 procent. I Polhemsskolan varierade dock denna andel mellan 63 och 100 procent beroende på program. De program som låg lägst var skolans specialutformade program (63 procent) och omvårdnadsprogrammet (80 procent). Skolledning och lärare har god kännedom om dessa resultat och en utredning pågår om vad som kan göras för att höja kunskapsresultaten vid skolans specialutformade program. Skolan gör sammanställningar av resultat på de nationella proven jämfört med betygsutfall. Polhemsskolan är en av de skolor där Skolinspektionen kontrollrättat de nationella kursproven. I denna kontrollrättning sänkte Skolinspektionen ursprungsrättarens betyg/bedömning i 52 av 122 prov i kursen svenska B. Det innebär att i över 40 procent av fallen bedömdes rättningen vara för generös. Lärarna i svenska har vidtagit åtgärder för att komma till rätta med detta, exempelvis genom att proven sambedöms eller att proven rättas anonymt. Skolinspektionen bedömer att Polhemsskolan, trots ett gott arbete för att öka måluppfyllelsen, i synnerhet den grundläggande behörigheten, ytterligare behöver fördjupa arbetet med att förbättra elevernas resultat. Detta så att samtliga elever, oavsett program, ges förutsättningar att nå grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. I detta arbete bör skolan på ett mer systematiskt sätt analysera resultaten för olika elevgrupper, exempelvis elever med utländsk bakgrund.

Resultat av värdegrundsarbetet

Skolan genomför en elevenkät varje år med elever i årskurs 1 och 3 och denna enkät visar att 94 procent av eleverna i årskurs 1 och 98 procent av eleverna i årskurs 3 trivs i skolan. I intervjuer, både med elever, personal och skolledning, framkommer att det råder ett bra arbetsklimat i skolan. Dock framgår, av intervjuer och samtal med bland annat elever och representanter för elevhälsan, att det förekommer kränkningar som skolan saknar verktyg för att upptäcka. Lärarna i de olika programarbetslagen arbetar i varierande grad med värdegrundsfrågor men det är inte klarlagt att de insatser som görs, alltid har koppling till skolans verkliga behov. Skolinspektionen bedömer att skolan ytterligare behöver förstärka sitt värdegrundsarbete för att upptäcka och åtgärda eventuella kränkningar. Skolan behöver tydliggöra sina rutiner så att all personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn.

Föreläggande:**Bedömningsområde: Undervisning och lärande****Bedömning:**

Lärarna ger inte alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Motivering:

Enligt läroplanerna ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov.

I Polhemsskolan framkommer i intervjuer och samtal med elever att anpassningen av undervisningen varierar mellan kurser, ämnen, program och lärare. Flertalet intervjuade lärare är medvetna om vikten av att undervisningen individanpassas men anser att det är svårt, exempelvis när grupperna är stora. "Då måste alla göra samma sak för man vågar inte släppa eleverna fria, särskilt i årskurs 1", som en lärare säger. Enligt skolledningen är lärarna duktiga på, och lägger mycket energi på att fånga upp olika behov hos eleverna. I Skolinspektionens enkät svarar dock 16 procent av lärarna "stämmer ganska dåligt" på påståendet "Jag har möjlighet att anpassa min undervisning efter elevernas olika förutsättningar". En fjärdedel av eleverna instämmer helt eller delvis i påståendet att skolarbetet är för svårt för dem. Drygt 43 procent av eleverna instämmer helt eller delvis i påståendet att skolarbetet är för lätt för dem.

Utredningen visar att Polhemsskolan behöver förbättra sitt arbete med att se till att undervisningen bättre anpassas till alla elever, oavsett kurs, ämne, program eller lärare. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs vidta åtgärder för att rätta till bristerna.

Författning:

1 kap. 4 § andra stycket 2010 års skollag, Lgy11 2.1 Kunskaper, Lpf 94 1.2 Gemensamma uppgifter för de frivilliga skolformerna, 2.1 Kunskaper.

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande**Bedömning:**

Eleverna ges inte ett aktivt inflytande över utbildningen.

Motivering:

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. Enligt läroplanerna ska läraren tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

I Polhemsskolan finns flera forum för samråd med elever, exempelvis elevråd och klassråd. Skolledning och lärare uppger dock att det är svårt att få elever att engagera sig i elevrådet. Flertalet elever som inspektörerna möter har svårt att ge något exempel på sådant som elevrådet varit med och påverkat. Elever beskriver att det som behandlas i klassrådet sällan har med undervisningens innehåll att göra, utan mer handlar om trivselfrågor i skolan. I Skolinspektionens enkät svarar 34 procent av personalen "stämmer ganska bra" eller "stämmer helt och hållet" på påståendet att elevdemokratin i skolan mest har fokus på praktiska frågor av mindre betydelse. En tredjedel av personalen svarar "vet ej". I samma enkät svarar drygt 17 procent av eleverna "stämmer inte alls" eller "stämmer ganska dåligt" på påståendet "lärarna i min skola lyssnar och tar hänsyn till vad jag tycker".

När det gäller elevernas möjlighet till inflytande över själva undervisningen framkommer i samtal och intervjuer med elever att denna möjlighet varierar stort mellan olika lärare, men också mellan ämnen och program. Någon elev tycker att möjligheten till inflytande nästan är för stor medan andra menar att de i vissa ämnen eller kurser aldrig ges möjlighet att påverka. Skolans egen enkät från föregående läsår i årskurs 1 och 3 visar att knappt 70 procent av eleverna anser att de varit med och planerat undervisningen. I Skolinspektionens enkät har 38 procent av eleverna svarat att de helt eller delvis håller med om påståendet "I min skola är det bara lärarna som bestämmer hur vi ska arbeta med olika arbetsuppgifter". Enligt skolledningen ska eleverna vara med i planeringen av undervisningen och i medarbetarsamtalet tas denna fråga alltid upp. Lärarrepresentanter från flera program vittnar om att frågan diskuteras regelbundet bland lärarna. I lärarintervjuer framkommer dock skillnader mellan lärare i vilken utsträckning de ger eleverna möjlighet till inflytande över undervisningen men också hur de tänker kring elevernas möjlighet till inflytande. Skolinspektionen vill understryka att detta område även i Skolverkets utbildningsinspektion år 2005 bedömdes kunna förbättras.

Av tillsynen framgår att det finns brister i elevernas inflytande över utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs vidta åtgärder för att rätta till bristerna.

Författning:

4 kap. 9 §, 13 § första stycket, 5 kap. 5 § 2010 års skollag, Förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling, Lgy11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande / Lpf 94 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering:

Av skollagen framgår att varje verksamhet ska bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Det första steget i det arbetet är att kartlägga förhållandena i den egna verksamheten. Av lagen framgår också att en plan mot kränkande behandling ska upprättas. Planen ska innehålla de åtgärder som, utifrån en kartläggning av den specifika skolans behov, behövs för att förebygga och motverka kränkande behandling. Planen ska även innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som ska genomföras under det kommande året. I efterföljande års plan ska skolan redogöra för hur de planerade åtgärderna genomfördes. Skolan ska även ha rutiner för hur rektor respektive huvudman får kännedom om när elever anser att de blivit utsatta för kränkande behandling.

I samtal och intervjuer med elever framkommer mycket olika bilder av i hur hög grad värdegrundsfrågor genomsyrar det dagliga arbetet och undervisningen. En del elever uppger att de ofta dryftar frågor om exempelvis rasism eller homosexualitet under lektionerna medan andra säger att liknande frågor sällan eller aldrig berörs, i synnerhet under lektionstid. I Polhemsskolans kvalitetsredovisning för år 2010 anges att eleverna i skolans elevenkät fått frågan om de på lektionstid fått samtala om "respekt och hänsyn för andra människor" eller om "andra folk och kulturer". På den första frågan har 70 procent av eleverna svarat "ja" och på den andra 56 procent.

Även skolans arbetsplaner för respektive program uppvisar kvalitetsskillnader i beskrivningen av vilka åtgärder man avser att vidta inom arbetet med normer, värden och studiero. I Skolverkets inspektion år 2005 påpekades även att det var tydligt att programmen hade kommit olika långt i sitt utvecklingsarbete. Enligt rektorn har skolan som helhet kommit långt i många värdegrundsfrågor men att en del arbete återstår.

Skolan har en plan mot kränkande behandling för innevarande läsår. I denna står att läsa hur en kartläggning av skolans behov ska göras, men det går inte att utläsa vilka utvecklingsområden som har identifierats eller vilka konkreta åtgärder skolan tänker genomföra under läsåret. Planen saknar också en redogörelse för hur förutvarande års åtgärder har genomförts. I intervju med representanter för skolans elevhälsa framkommer flera exempel på sådant som skolan skulle kunna arbeta med. Det handlar exempelvis om kränkningar på nätet eller via sms, att elever blivit mobbade i grundskolan och nu känner sig trygga i Polhemsskolan, men är "livrädda" att möta sina forna mobbare i skolans lokaler samt att det förekommer hård jargong i vissa program.

I Polhemsskolan finns rutiner i planen mot kränkande behandling om arbetsgången vid alla former av kränkande behandling. I intervjuer med lärare framkommer dock att det varierar när och i vilka fall upplevda kränkningar rapporteras till skolledningen. Exempel förekommer på att lärare inte rapporterar incidenter och kränkningar som de har utrett med eleverna. Flertalet lärare rapporterar till sina respektive biträdande rektorer men enligt Gävle kommuns delegationsordning för rektorer är detta inte delegerat. Det finns ännu inga rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen men, enligt rektorn, ska dessa tas fram inom kort.

Av tillsynen framgår att det finns brister i skolans arbete för att motverka kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs vidta åtgärder för att rätta till bristerna.

Författning:

6 kap. 6, 7, 8, 10 § första stycket §§ 2010 års skollag, Lgy 11 2.2 Normer och värden / Lpf 94 2.2 Normer och värden.

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till. Rektorn ser inte till att beslut om åtgärdsprogram fattas i de fall det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Motivering:

Enligt gymnasieförordningarna ska en elev få studiehjälp på sitt modersmål, om eleven behöver det. Av skollagen framgår att om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska

detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Av skollagen framgår även att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följa upp och utvärderas.

I Polhemsskolan framgår det i intervjuer med lärare att det finns elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet som inte får det. Studiehandledning ges i begränsad utsträckning i somaliska och arabiska men i övrigt saknas denna form av särskilt stöd. I Polhemsskolan finns en tydlig skriftlig arbetsgång när det gäller arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Skolan har nyligen omorganiserat arbetet inom detta område och flertalet intervjuade ser positivt på denna förändring. I och med omorganisationen är beslut om utredning av särskilt stöd och beslut om utarbetande av åtgärdsprogram delegerat till de biträdande rektorerna.

Skolinspektionens intryck är att lärarna arbetar intensivt med att stötta elever på olika sätt och via olika metoder. Åtgärder vidtas skyndsamt men de anmäls dock inte alltid till skolledningen. Det är även osäkert om dessa åtgärder alltid dokumenteras i ett åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav. Det framgår av intervjuer med lärare att det finns en osäkerhet när och hur åtgärdsprogram ska skrivas och vad skillnaden är mellan åtgärder gällande särskilt stöd kontra individanpassning av undervisningen. Innehållet i de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av bekräftar denna bild. I vissa fall har åtgärderna i åtgärdsprogrammen mer karaktär av individanpassning i undervisningen, exempelvis "Ge X instuderingsfrågor innan prov" eller "Ge påpushning vid påbörjade/avslutade moment". Av åtgärdsprogrammen framgår inte heller tydligt vilka elevens behov är och vilka nationella mål det är som eleven inte uppnår. Det framgår inte alltid hur utvärdering av vidtagna åtgärder ska göras. Enligt skolledningen är arbetet med åtgärdsprogram ett utvecklingsområde som skolan har identifierat och nu arbetar intensivt med.

Av utredningen framgår att särskilt stöd inte ges i den omfattning som eleverna behöver och har rätt till. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs vidta åtgärder för att rätta till bristerna.

Författning:

3 kap. 8–9 §§ skollagen, 9 kap 9 § 2010 års gymnasieförordning / 8 kap. 5 § 1992 års gymnasieförordning.

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning:**

Rektorn tar inte ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten.

Motivering:

Av skollagen framgår att varje skola systematiskt ska följa upp och utveckla utbildningen. Av läroplanerna framgår rektorns ansvar för att följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen.

Enligt skolledningen är Polhemsskolans vision att alla elever ska klara sin utbildning och skolan arbetar på många olika sätt för att hjälpa elever som behöver stöd i sin utbildning. Skolledningen följer dock inte i tillräckligt hög grad upp och analyserar resultaten över tid, mellan olika ämnen, kurser, elevgrupper eller lärare. De saknar därmed flera viktiga underlag för ett systematiskt kvalitetsarbete. I skolans kvalitetsredovisning för år 2010 redovisas ett antal av elevernas kunskapsresultat, exempelvis måluppfyllelse för de nationella programmen, betygsfördelning per program och kön och vissa kursbetyg. Vissa resultat analyseras kortfattat men alltför många, i synnerhet negativa eller försämrade resultat, analyseras inte alls. Av nationell statistik framgår att endast 39 procent av eleverna med utländsk bakgrund fullföljde sin utbildning inom 4 år läsåret 2009/10. Motsvarande siffra för riket var 60 procent. Denna siffra berörs inte i skolans kvalitetsredovisning och har heller inte analyserats. En analys av de så kallade individuella programmen (IV) saknas helt, trots att det i kvalitetsredovisningen konstateras att färre betyg inom IV sattes läsåret 2009/10 än föregående år.

Av utredningen framgår att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs vidta åtgärder för att rätta till bristerna.

Författning:

4 kap. 4, 5 §§ 2010 års skollag, Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar / Lpf 94 2.6 Rektors ansvar.

Bedömningsområde: Erbjudande av utbildning; antagning, innehåll och omfattning**Bedömning:**

För eleverna finns inte en elevhälsa som omfattar psykologiska insatser.

Motivering:

Av skollagen framgår att elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.

Elevhälsan i Polhemsskolan består bland annat av kuratorer, skolsköterskor och speciallärare/specialpedagoger. Psykologisk kompetens saknas i elevhälsan men kan, enligt skolledningen, vid behov köpas in, exempelvis vid utredningar. Representanter för elevhälsan anser dock att det i vissa fall har tagit för lång tid innan elever har kunnat få en bedömning av psykolog vilket resulterat i att elever inte fått det särskilda stöd de varit i behov av.

Av utredningen framgår att eleverna inte har tillgång till elevhälsa på det sätt som författningarna kräver. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs vidta åtgärder för att rätta till bristerna.

Författning:

2 kap 25 § 2010 års skollag.

Bedömningsområde: Omfattning, innehåll och resurstillgång**Bedömning:**

Gymnasieutbildningarna uppfyller inte författningarnas krav vad gäller innehåll och omfattning.

Motivering:

Av 1992 års gymnasieförordning framgår att lokala kurser ska ge kunskaper i ett eller flera ämnen inom ett bestämt kunskapsområde och svara mot sådana behov som inte tillgodoses genom en nationellt fastställd kursplan.

De tre kommunala gymnasieskolorna i Gävle erbjuder ett gemensamt utbud av kurser inom elevernas individuella val, varav ett flertal kurser för eleverna i årskurs 2 och 3 är lokala kurser. I tillsynen framkommer att skolorna erbjuder samtliga elever flera lokala kurser som inte leder fram till att eleverna når målen för utbildningen, exempelvis kursen "Trafikantutbildning(körkortsteori)" (TRTE1502). Regeringsrätten har i en dom från november 2009 slagit fast att körkortsutbildning inte kan anses uppfylla syftet för utbildningen gällande andra utbildningar än de som leder fram till behörighet som yrkesförare. Elever som redan har valt men inte påbörjat kursen ska därför erbjudas ett omval. Eftersom körkortskurser inte alls får anordnas från och med läsåret 2010/2011, måste även de elever som har påbörjat kursen men inte avslutat den också erbjudas ett omval. Skolinspektionen vill betona skolans ansvar för att ge elever-

na tillräckliga förutsättningar att nå kunskapskraven också i den kurs som ersätter körkortskursen.

Flera av målen i skolornas lokala kurser sammanfaller helt eller till stor del med målen i liknande nationella kurser. Exempelvis sammanfaller lokala kurser såsom Fitness A och B (IDH 1501/1502), Bollspel A och B (IDH1505/1506), Träningslära A och B (IDH 1511/1512) med flera av målen i de nationella kurserna Idrott och hälsa A och B (IDH 1201/1202). De lokala kurserna GIS A och B (GE 1534/1535) sammanfaller med flera av målen i den nationella kursen geografiska informationssystem (GE 1203).

Skolverket har i en riktad tillsyn av Huddinge kommun från 2004 (dnr: 53-2003:1304) gjort tolkningen att lokala kurser nivåmässigt ska motsvara nationella kurser och att en kommun eller skola inte kan sätta upp förkunskapskrav för en lokal kurs. Undantaget är förkunskaper i ett sådant ämne som är specifikt för en lokal inriktning (2 kap 10 § 1992 års gymnasieförordning). Förkunskapskrav har satts upp för minst två lokala kurser, exempelvis geografiska informationssystem GIS A och B (GE 1534/1535).

Det finns några lokala kurser där det är tveksamt om innehållet motsvarar gymnasial nationell nivå. Flera av de lokala kursernas betygskriterier ligger på en sådan nivå att de inte kan anses motsvara nivån hos liknande nationella kurser. Betygskriterier ska vara skrivna så att de bedömer elevers kunskapskvaliteter och inte t.ex. närvaro eller social förmåga i en kurs. I flera av de lokala kurserna finns exempel på sådana betygskriterier, exempelvis Bild och Form. Skolinspektionen vill understryka att de lokala kurserna och deras innehåll även i Skolverkets utbildningsinspektion år 2005 bedömdes kunna förbättras i Polhemsskolan.

Av utredningen framgår att de lokala kurserna som erbjuds eleverna i Polhemsskolan inte uppfyller författningarnas krav. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Gävle kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

1 kap. 5-6 §§, 2 kap. 14-16 §§, 7 kap.4 § 1992 års gymnasieförordning.

Bakgrund

Beskrivning av Polhemsskolan

Polhemsskolan är Gävle kommuns största gymnasieskola med cirka 2000 elever och en av kommunens tre kommunala gymnasieskolor. Skolan ligger i centrala

Gävle med verksamhet i ett flertal byggnader. Vid skolan ges i årskurs 2 och 3 utbildning på barn- och fritidsprogrammet, byggprogrammet, elprogrammet, energiprogrammet, hantverksprogrammet, hotell- och restaurangprogrammet, livsmedelsprogrammet, omvårdnadsprogrammet och teknikprogrammet samt ett specialutformat program, Teknik Produktion Service. I den nya gymnasieskolan vars utbildningar börjar hösten 2011 ges utbildning på barn- och fritidsprogrammet, bygg- och anläggningsprogrammet, el- och energiprogrammet, hantverksprogrammet, industritekniska programmet, restaurang- och livsmedelsprogrammet, teknikprogrammet, VVS- och fastighetsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet. Skolan erbjuder utbildning inom samtliga fem introduktionsprogram. I skolan ges även utbildning vid gymnasiesärskolan, se särskilt beslut. Skolan leds av en rektor som har ett övergripande ansvar för skolan. Det finns fem biträdande rektorer med ansvar fördelat på skolans program och gymnasiesärskolan. Skolan tar emot elever från hela Gävle kommun men även från Ockelbo och Älvkarleby kommuner.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsrådet Ulrika Palm deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Lotta Hedén
Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

2011-12-12

16 (17)

Dnr 43-2011:2170

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsme-

2011-12-12

17 (17)

Dnr 43-2011:2170

toder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).